

Bulgaria si România sunt tarile cu cea mai ridicata inegalitate de venituri din UE, dar în scadere (analiza)

Cehia a ramas, în 2023, tara din regiune cu cea mai scazuta inegalitate de venituri, iar Bulgaria si România sunt tarile cu cea mai ridicata inegalitate de venituri, dar în scadere, arata o analiza realizata de Ella Kallai, economistul sef al Alpha Bank România.

"Țările din regiune au avut o crestere exceptionala a veniturilor disponibile ale populatiei dupa aderarea la Uniunea Europeana (UE) - Ungaria, Cehia si Polonia în 2004, România si Bulgaria în 2007. În 2023 fata de 2007, venitul disponibil mediu anual (exprimat în euro în preturi curente) a crescut de 4,8 ori în Bulgaria, 3,7 ori în România, 2,7 ori în Polonia, 2,5 ori în Cehia si de 1,9 ori în Ungaria, depasind cresterea de 1,6 ori din UE. Deoarece tarile cu venitul mai redus au crescut mai rapid, inegalitatea între tari a scazut. Venitul disponibil mediu anual al tarilor din regiune în 2023 a ajuns la 43% din media UE (10 mii euro fata de 23 mii euro), dupa ce în 2007 a fost doar o patrime (3,7 mii euro fata de 14,7 mii euro). Venitul disponibil mediu al României în 2023 a fost 31% din media UE (7,1 mii euro fata de 23 mii euro), în timp ce în 2007 a fost doar 13% (1,9 mii euro fata de 14,7 mii euro)", potrivit Buletinului lunar al Alpha Bank România Macroeconomia "En detail".

În aceeasi perioada, în regiune, doar în România si Polonia cresterea venitului disponibil median (al jumatatii de populatie mai putin avute) a fost mai rapida decât cresterea venitului disponibil mediu, fiind un indiciu al reducerii inegalitatii de venituri.

România face parte din putinele tari membre ale UE cu diferenta mica între venitul disponibil median si venitul disponibil mediu. În 2023, venitul disponibil median anual a fost cu 8% mai mic decât venitul disponibil mediu anual, România clasându-se dupa Slovacia (cu decalaj de 1%), Belgia si Slovenia (cu decalaj de 7%).

"Cum a evoluat inegalitatea veniturilor în tarile din regiune? Diferit, conform coeficientului GINI, un indicator a carei valoare creste când inegalitatea de venituri creste. În perioada analizata 2014-2023, inegalitatea de venituri a scazut în România, Cehia, Polonia, Bulgaria (începând cu 2020) si s-a pastrat în Ungaria. În 2023, Cehia a ramas tara cu cea mai scazuta inegalitate de venituri, iar Bulgaria urmata de România, tarile cu cea mai ridicata inegalitate de venituri, dar în scadere. Se pare ca toate tarile din regiune au ajuns într-o faza de dezvoltare în care nu exista un compromis între cresterea economica si inegalitate, o pondere în crestere a populatiei beneficiind de câstigurile din recuperarea decalajului fata de UE (raportul PIB/capita fata de PIB/capita în UE a crescut în regiune, indicând un proces de convergenta în desfasurare)", se mentioneaza în analiza citata.

De asemenea, analiza se refera si la modul în care s-a materializat scaderea inegalitatii veniturilor populatiei din România în 2023 fata de 2007. Astfel, distributia veniturilor populatiei din 2007 si 2023 arata ca veniturile cele mai ridicate s-au restrâns si raportul dintre veniturile cincimii populatiei celei mai bogate si veniturile cincimii celei mai sarace a scazut. Ponderea veniturilor procentului populatiei cu cele mai mari venituri s-a înjumatatit (de la 6% în 2007 la 3% în 2023). În 2007, în total venituri, 5,4% reprezenta ponderea veniturilor cincimii din populatie cu cele mai mici venituri si 44% (100%-56% ponderea în total venituri a veniturilor a 80% din populatie) ponderea veniturilor cincimii din populatie cu cele mai mari venituri, de unde se deduce ca veniturile cincimii populatiei cu cele mai mari venituri au fost de 8,2 ori mai mari decât veniturile cincimii populatiei cu cele mai mici venituri.

În 2023, ponderea veniturilor cincimii populatiei cu veniturile cele mai mici a crescut marginal (6,4%), dar ponderea veniturilor cincimii populatiei cu cele mai mari venituri a scazut semnificativ la 37,4% (100% minus 62,6% ponderea în total venituri a veniturilor a 80% din populatie). Astfel, veniturile cincimii populatiei cu cele mai mari venituri au fost de 5,8 ori mai mari decât veniturile cincimii populatiei cu veniturile cele mai mici, în

scadere fata de 2007, peste raportul din Cehia (3,4), tara cu cea mai redusa inegalitate de venituri din regiune si sub raportul din Bulgaria (6,6), tara cu cea mai mare inegalitate de venituri din regiune.

Potrivit economistului, veniturile persoanelor se modifica de-a lungul timpului. Aceste modificari genereaza schimbari în intervalele de venit ce corespund zecimilor din populatia (decile) în prealabil ordonata dupa venit. Unele persoane ajung sa schimbe decila din care faceau parte prin urcarea sau coborârea în clasamentul veniturilor, iar altele ramân pe pozitie. Statistica contabilizeaza în fiecare an acele modificari de venituri intervenite pe parcursul ultimilor trei ani anteriori care sunt suficient de mari încât sa produca trecerea de la o decila de venit la alta.

În 2010, în România, schimbarile de venituri din ultimii trei ani anteriori arata o tranzitie echilibrata precum în Bulgaria si Ungaria, ponderea populatiei (36,6%) cu venituri crescute fiind usor mai ridicata fata de ponderea populatiei (36,1%) cu venituri micșorate.

În 2023, schimbarile de venituri din pandemie arata o crestere a ponderii celor care si-au pastrat veniturile (la 30,7% de la 27,4%) pe seama scaderii semnificative a ponderii populatiei cu venituri în crestere (la 33,1% de la 36,1%) si a scaderii marginale a ponderii populatiei cu venituri în scadere (la 36,2% de la 36,6%). Aceasta evolutie contrasteaza cu cea din tarile regiunii unde ponderea celor cu venituri în crestere fie a crescut (Ungaria), fie s-a mentinut (Bulgaria si Polonia) sau a scazut semnificativ mai putin decât ponderea celor cu venituri în scadere (Cehia). Se pare ca în România obtinerea creșterilor de venit a devenit mai dificila, se mai arata în analiza citata.

Ella Kallai sustine ca un segment al populatiei urmarit cu interes este clasa de mijloc. Acest segment include acea parte a populatiei a carei venit disponibil anual este cuprins între 75% si 200% din venitul disponibil median anual.

"Dimensiunea acestui segment crește daca dimensiunea clasei cu venituri disponibile anuale mici (sub 75% din venitul disponibil median anual) si/sau a clasei cu venituri disponibile anuale mari (peste 200% din venitul disponibil median anual) scade, cu alte cuvinte daca inegalitatea de venituri scade. În România, ponderea populatiei care apartine clasei de mijloc s-a extins la 61% în 2023 de la 51% în 2007. Cresterea cu 10 pp a fost cea mai ampla extindere din regiune datorându-se atât reducerii ponderii clasei cu venituri mari de la 14% în 2007 la 8% în 2023 precum si reducerii ponderii clasei cu venituri mici de la 35% în 2007 la 31% în 2023. În ciuda creșterii, dimensiunea clasei de mijloc a ramas a doua cea mai redusa din regiune dupa Bulgaria. În Ungaria, clasa de mijloc s-a contractat la 65% în 2023 de la 70% în 2007. Clasa de mijloc este cea mai extinsa (72%) în Cehia, urmata de Polonia unde a crescut la 67% de la 60% în 2007. Comparativ cu tarile membre UE mai vechi, precum Grecia si Italia, clasa de mijloc din regiune tinde sa fie mai extinsa si inegalitatea de venituri mai redusa", subliniaza documentul.

Conform analizei, în timp ce inegalitatea de venituri rezultata ca urmare a diferentelor de talent, efort si noroc este inevitabila, inegalitatea de venituri excesiva poate eroda coeziunea sociala, poate duce la polarizare politica si, în cele din urma, la o crestere economica scazuta. Privita din aceasta perspectiva, scaderea inegalitatii de venituri fata de regiune si UE simultan cu scaderea inegalitatii de venituri din tara este o realizare remarcabila a României de dupa aderarea la UE, sustine economistul-sef al Alpha Bank România.